

Súd: Okresný súd Kežmarok
Spisová značka: 2C/47/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8418202409
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 06. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Iveta Jenčová
ECLI: ECLI:SK:OSKK:2019:8418202409.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Kežmarok sudkyňou JUDr. Ivetou Jenčovou v spore žalobcov: 1./ Š. A., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom: A. XXXX/X, P., občan SR, 2./ P. A., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom: A. XXXX/X, P., občan SR, 3./ P. A. E., nar. X.XX.XXXX, trvale bytom A. XXXX/X, P.E., občan SR, všetci zastúpení advokátskou kanceláriou: JUDr. Ladislav Janči, s.r.o., so sídlom: Dončova 1451/21, Ružomberok proti žalovaným: 1./ E.. H. Š., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom: Q. XXX/XX, U., občan SR, 2./ PROMEDA s.r.o., so sídlom Tatranská 552/44, Huncovce, IČO: 35 517 224, 3./ KOOPERATIVA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, so sídlom , so sídlom: Pribinova 25, Bratislava, IČO: 35 792 752 v konaní o uplatnenie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch

rozhodol:

I. Žalovaný v 3. rade je povinný zaplatiť žalobcovi v 1. rade sumu 25 000 € spolu s úrokom z omeškania 5% ročne zo sumy 25 000 € od 29.10.2018 do zaplatenia a to všetko do 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku.

II. Žalovaný v 3. rade je povinný zaplatiť žalobcovi v 2. rade sumu 25 000 € spolu s úrokom z omeškania 5% ročne zo sumy 25 000 € od 29.10.2018 do zaplatenia a to všetko do 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku.

III. Žalovaný v 3. rade je povinný zaplatiť žalobcovi v 3. rade sumu 25 000 € spolu s úrokom z omeškania 5% ročne zo sumy 25 000 € od 29.10.2018 do zaplatenia a to všetko do 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku.

IV. Žalobca v 1. rade má voči žalovanému v 3. rade nárok na 100% náhradu trov konania, ktoré budú vyčíslené samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

V. Žalobca v 2. rade má voči žalovanému v 3. rade nárok na 100% náhradu trov konania, ktoré budú vyčíslené samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

VI. Žalobca v 3. rade má voči žalovanému v 3. rade nárok na 100% náhradu trov konania, ktoré budú vyčíslené samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

VII. Súd žalobu voči žalovanému v 1. rade a žalovanému v 2. rade zamieta.

VIII. Trovy konania súd žalovanému v 1. rade a žalovanému v 2. rade nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Žalobcovia žiadali, aby súd zaviazal žalovaných v 1. - 3.rade zaplatiť každému z nich po 25 000,- € s úrokom z omeškania od 29.8.2018 do zaplatenia a k náhrade trov konania tak, že plnením jedného

zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť ostatných žalovaných. Uvedli, že žalovaný v 1.rade dňa 30.10.2016 okolo 16.34 hod. viedol po štátnej ceste č. III/3077 v smere od Obce Lendak do Obce Výborná motorové vozidlo značky Z. O., ev. č. P. XXX T., kde pred Obcou Lendak chcel obehnúť tam idúce motorové vozidlo Š. M. ev. č. P. XXX T., keď aj napriek nedôslednému vyhodnoteniu celkovej situácie v cestnej premávke v danom úseku cesty v smere jazdy motorového vozidla značky Z. O., s týmto začal plynule prechádzať do protismerného jazdného pruhu, čo bolo v rozpore s § 3 ods. 2 písm. a), § 4 ods. 1 písm. c), § 15 ods. 5 písm. a) zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke, v dôsledku čoho došlo k čelnej zrážke s protiidúcim motocyklom vedeným Š. A. E., nar. XX.X.XXXX, ktorý pri dopravnej nehode utrpel závažné zranenia nezlučiteľné so životom, na následky ktorých na mieste dopravnej nehody zomrel. Za toto konanie bol žalovaný v 1.rade uznaný vinným zo spáchania trestného činu usmrtenia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona rozsudkom Okresného súdu Kežmarok sp. zn. 7T 23/2017 z 3.4.2017 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 10To 24/2017 zo 4.10.2017 a bol mu uložený trest odňatia slobody v trvaní 24 mesiacov s podmieneným odkladom na skúšobnú dobu v trvaní 30 mesiacov a trest zákazu činnosti viesť všetky druhy motorových vozidiel na dobu 3 roky.

2. Žalobcovia sú priamymi príbuznými nebohého Š. A. E., rodičia a sestra. Žalovaný v 1.rade bol vodičom motorového vozidla v čase nehody, žalovaný v 2.rade bol jeho vlastníkom a držiteľom a so žalovaným v 3.rade mal uzatvorenú poisťnú zmluvu č. XXXXXXXXXXXX, predmetom ktorej bolo zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla.

3. Nebohý Š. A. E. mal v čase nehody 20 rokov, predtým ukončil štúdium na Športovom gymnáziu v Košiciach, nemal žiadne zdravotné problémy, bol športovec a človek, ktorý bol spoločensky angažovaný s úzkymi väzbami na svojich rodičov a sestru, ktorý poskytoval pomoc aj svojej starej mame. Tento mladý človek bol členom Slovenského streleckého zväzu, pričom športovej strelbe sa venoval aj ako držiteľ osvedčenia o odbornej spôsobilosti trénera II. kvalifikačného stupňa. Pravidelne sa zúčastňoval streleckých súťaží, kde dosahoval výborné výsledky, aj kvôli tomuto športu uvažoval o práci v Policajnom zbore SR alebo v Armáde SR, prihlášku si už kvôli nehode nestihol podať. Bol prínosom nielen pre najbližších, ale aj pre celú spoločnosť, bol dobrovoľným darcom krvi. Pomáhal založiť ihrisko WORKOUT, venoval sa zdravému životnému štýlu, pravidelne navštevoval posilňovňu, aj so svojou mamou, v zime lyžoval. Keďže mal záľubu v zbraniach, s otcom chodil na poľovačky. So sestrou Katarínou udržiaval veľmi dobré súrodenecké vzťahy, bol jej pomocníkom, učieval sa s ňou, bol jej ochrancom ako starší brat, uvádzal ju do spoločnosti a vypomáhal rodičom so starostlivosťou o ňu. Mal priateľku E. Š., bol oporou aj starým rodičom, pravidelne pomáhal starej mame, rúbal jej drevo, pratal uhlie na zimu a pomáhal s prácami okolo domu a v záhrade.

4. Žalobcovia zastúpení advokátom v súvislosti s právnym odôvodnením žaloby poukázali na ustanovenia §§ 11, 13, 420, 427 Občianskeho zákonníka, § 3 Nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z., § 15 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení (ďalej ZoPZP).

5. Žalobcovia mali za to, že u nich naplnené všetky zákonné predpoklady pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú utrpeli v dôsledku úmrtia im blízkej osoby pri dopravnej nehode, pričom táto udalosť zasiahla do ich osobnostných práv neodstrániteľným a nereparovateľným spôsobom. Poukázali na znalecký posudok vypracovaný v rámci trestného konania, podľa ktorého príčinou vzniku dopravnej nehody bolo jednoznačne len konanie žalovaného v 1.rade, jeho nesprávna technika jazdy a nebohý nemal technickú možnosť nehode zabrániť. Došlo k zásahu do osobnostného práva žalobcov tak, že bola narušená celistvosť ich rodiny a bolo zasiahnuté do ich súkromného a rodinného života, pričom následky sú trvalé a neodstrániteľné, keď ochudobnenie žalobcov v citovej oblasti je nenapraviteľné.. Došlo u nich k nesmierne závažnej ujme, spočívajúcej v strate milovaného syna a brata, čím sú žalobcovia do budúcnosti ochudobnení o rodinný život a táto ujma spočíva aj v citovej strate, keď smrťou syna a brata stratili jeho lásku a radosť s ním prežívanú. Utrpeli aj citovú ujmu spočívajúcu v nepríjemných pocitoch, úzkosti, smútku, zúfalstva a šoku zo smrti milovanej osoby. Smrťou nebohého sa im zmenil celý život, pretože s ním žili v šťastnej a spokojnej rodine a tvorili jeden celok, ktorý bol násilne a predčasne z pohľadu ľudského života rozdelený. Žalobkyňa v 2.rade mala v dôsledku danej udalosti zhoršený zdravotný stav do tej miery, že musela vyhľadať odbornú pomoc. Žalobcovia navždy stratili pocit, že v budúcnosti budú mať osobu, o ktorú sa budú môcť oprieť v starobe, či chorobe a požiadať ju o pomoc. Ide o tak závažný zásah do práva na ochranu ich osobnosti, že žiadna z morálnych foriem zadostučinenia nie je postačujúca, preto sú dané predpoklady pre priznanie nemajetkovej ujmy

v peniazoch. Citová, morálna a sociálna ujma žalobcov je v príčinnej súvislosti s protiprávnym konaním žalovaného v 1.rade, spočívajúcim v nerešpektovaní zákona o pozemných komunikáciách. Pokiaľ ide o výšku náhrady nemajetkovej ujmy poukázali napr. na Rozsudok NS SR sp. zn. 6Cdo 185/2011 zo 14.3.2012, v priebehu konania aj na iné prípady priznania nemajetkovej ujmy v obdobných veciach.

6. Právny zástupca žalovaných v 1.a 2.rade nepopieral samotný nárok žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, aj keď sa mu uplatňovaná výška zdala privysoká a mal za to, že treba prihliadnuť aj na následné ústretové konanie, ospravedlnenie, prejavenu ľútosť, ktoré môžu zmierniť dopady nemajetkovej ujmy. Naopak, prejavy ako ľahostajnosť, arogancia, bezcitnosť ujmu môžu ešte prehliadnuť, a tiež je nutné prihliadnuť na to, že majetkové pomery klienta nedávajú možnosť reálneho uspokojenia žalobcov, ak by došlo súdom k ich uznaniu v takej výške, ako požadujú. Ale za najpodstatnejšie považoval to, že žalovaný v druhom rade ako prevádzkovateľ osobného motorového vozidla, ktorým došlo k spôsobeniu nehody a žalovanej škody, mal v čase nehody uzavreté na vozidlo, ktorým bola škoda spôsobená, platné povinné zmluvné poistenie, ktoré kryje aj takýto nárok, akého sa domáhajú žalobcovia v žalobe. Preto by nárok žalobcov mal smerovať výlučne voči poisťovní, ako žalovanému v treťom rade. Poukázal na množstvo vnútroštátnej aktuálnej judikatúry, ako aj na rozhodnutia ESD, ktoré podporujú tento právny názor.

7. Právny zástupca žalovaného v 3.rade namietol pasívnu legitímáciu žalovaného v 3.rade v tomto konaní a uplatnený nárok žalobcov voči nemu neuznával, považoval ho za neoprávnený a bez právneho základu. Takisto poukázal na judikatúru vnútroštátnych súdov, aj ESD potvrdzujúcich zase jeho právne posúdenie vecí a v tejto súvislosti na zaujaté jednoznačné stanoviská o odlišnosti zodpovednosti za škodu a zodpovednosti za zásah do ochrany osobnosti, a preto vylúčili možnosť pod náhradu škody o. i. aj podľa § 4 ods. 2 písm. a) zákona o povinnom zmluvnom poistení subsumovať aj nároky z titulu ochrany osobnosti. Poukázal tiež na absenciu priamej príčinnej súvislosti vo vzťahu k žalobcom a uplatňovanej nemajetkovej ujmy s poistnou udalosťou ako takou v zmysle § 5 ods. 1 písm. h) zákona o povinnom zmluvnom poistení. Žiadal žalobcu voči žalovanému v 3.rade zamietnuť.

8. Na pojednávaní právny zástupca žalobcov trval na podanej žalobe. Žiadal, aby jej bolo vyhovené v celom rozsahu, pretože je daná zodpovednosť u každého zo žalovaných za uplatnený nárok, s tým, že podľa súdnej praxe nejde o zaviazanosť solidárnu, ale o samostatnú - podmienenú, čo vyjadrili v petite žalobe. Pokiaľ ide o výšku nemajetkovej ujmy táto nebola rozporovaná žiadnym so žalovaných. Uplatňovanú sumu považoval za primeranú aj s poukazom na judikatúru, ktorú predložili, aj na postup vlády SR pri odškodňovaní pozostalých po banskom nešťastí. Poukázal najmä na to, že zomrel mladý človek, ktorý mal celý život pred sebou, človek, ktorý už vo veku 20 rokov našiel uplatnenie v spoločnosti, čoho dôkazom sú jednak ocenenia, ktoré získal, jednak dôkazy o jeho spoločenských aktivitách. Nebohý Š. bol sám darca krvi a pomáhal zachraňovať životy iných, jeho život sa už zachrániť nepodarilo a prežili ho jeho rodičia. Požadovaná suma po 25 000,- € nevykompenzuje túto stratu, ale umožní aspoň čiastočne sanovať následok, ktorý nastal. Pokiaľ ide o hĺbku vzájomných väzieb, poukázal na výsluchy samotných žalobcov. K tej tragickej udalosti došlo napriek tomu, že nebohý Š. dodržiaval pravidlá cestnej premávky, sám neporušil žiaden predpis a stal sa obeťou nehody, ktorá bola dôsledkom hrubého porušenia cestnej premávky iného účastníka - žalovaného v 1.rade.

9. Žalobca v 1.rade vypovedal, že syn mu úplne chýba, od malička boli spolu, všetko ho učil. Chodili po súťažiach, mali spoločné koničky. Je poľovník chodil do lesa spolu so synom stále.. Keď syn chodil do Košíc do školy a vracal sa späť, najprv prišiel pre otca na stavbu a tak šli domov. Ťažko sa mu o tom hovorilo. Nemali nikdy žiadne hádky, výborný vzťah mal aj s mamou a sestrou, chodili spolu do posilky. Maximálny čas boli spolu, všetko robili spoločne. Boli takí na seba naviazaní, že skolaboval, keď sa dozvedel čo sa stalo.

10. Žalobkyňa v 2.rade vypovedala, že vie, že žiadne peniaze im syna nevráti. Je to ťažké a chýba im všetkým, zmenil sa im dosť život. Manžel je každý deň na cintoríne. Keď tu bol syn niekedy mala pocit, že vychováva on ju a nie ona jeho. Zakázal jej fajčiť. Niekedy mu aj nerozumela, mal strašne ťažké otázky. Veľa sa rozprávali. Raz sa jej opýtal, čoho sa bojí a povedala mu, že sa bojí o nich, deti a o ich zdravie, aby boli šťastní a on jej povedal, že sám seba. Dodnes to nepochopila. Dva týždne pred tým ako sa to stalo, ju zavolať do kúpeľne bez nejakého dôvodu, len ju chcel objat. To už nikdy nezažije. Po tom, ako sa to stalo, chodila k odbornej lekárke, brala lieky, nevedela prestať plakať. Š. bol od sestry

o 5 rokov starší, chodil po ňu do škôlky, dohliadal na ňu, poučoval ju, hádal sa s ňou, pomáhal jej aj s učením, najmä s matematikou čo P. má problém.

11. Žalobkyňa v 3.rade uviedla, že keď sa dozvedela, čo sa deje, šla do kostola, zo začiatku tomu neverila, chcela si to všetko overiť, či je to pravda. Keď si to potvrdila, tak spadla na zem a nevedela sa dať dokopy. Ak to niekto nezažije, nepochopí to. Stále jej brat chýba. Bol super, bol to brat, ktorý bol pre ňu vzorom a pomáhal jej veľmi čo sa týka školy. Mala aj ťažšie obdobie a pomáhal jej v ňom.

12. Právny zástupca žalovaných v 1. a 2.rade poukázal na písomné vyjadrenie k žalobe, uviedol, že ani v najmenšom si nedovolí spochybňovať, že išlo o životnú tragédiu, ktorá ovplyvnila tak ďalší život žalobcov, ako i jeho klienta. Ak súd rozhodne o náhrade nemajetkovej ujmy v peniazoch, túto výšku plne ponechal na vyhodnotení súdom. Zdôraznil, že žalovaný v 2. rade ako prevádzkovateľ osobného motorového vozidla, ktorým došlo k spôsobeniu nehody a vzniku škody, mal v čase nehody uzavreté na vozidlo, ktorým bola škoda spôsobená platné povinné zmluvné poistenie, mal teda zato, že toto kryje aj takýto nárok, akého sa domáhajú žalobcovia v žalobe, preto zdieľal právny názor, že ak takýto nárok žalobcom zo strany súdu bude priznaný, mal by smerovať výlučne voči poisťovni ako žalovanému v 3. rade. Poukázal v tejto súvislosti, ako aj v písomnom vyjadrení na obsahlu judikatúru vnútroštátnych súdov, ako aj na rozhodnutia ESD. Pokiaľ ide o priznanie nároku a jeho výšky, toto ponechal na úvahe súdu, avšak vzhľadom na zdôvodnenie na pojednávaní, ako aj v písomnom vyjadrení k žalobe žiadal, aby na plnenie bol viazaný výlučne žalovaný v 3 rade, a aby súd žalobu voči žalovanému v 1.a 2.rade zamietol a vzhľadom na právny základ, pre ktorý bola žaloba podaná a všetky veci, ktoré boli zdokladované v konaní, si za žalovaných v 1.a 2.rade neuplatnil trovy konania.

13. Žalovaný v 1.rade, a zároveň štatutárny zástupca žalovaného v 2.rade ešte raz vyjadril ľútosť a ospravedlnil sa prítomným rodičom a sestre zosnulého Š. A.Á., napriek skutočnosti, že morálna satisfakcia nie je dostačujúca. V ten nešťastný deň sa zhodou okolností vracal v predvečer sviatku všetkých svätých s rodinou z cintorína v Lendaku a v tejto súvislosti bol právoplatne odsúdený v trestnom konaní. Tieto okolnosti sa dotkli aj jeho najbližších príbuzných. Nárok navrhovateľov v súvislosti s nemajetkovou ujmom nijako nespochybnil, ale necítil sa kompetentný vyjadriť sa k jej výške a po porade so svojím právnym zástupcom si myslel, že povinným na náhradu škody je poisťovňa a nie on ako vodič a prevádzkovateľ vozidla.

14. Z výsledkov vykonaného dokazovania, z vyluču strán sporu, z vyjadrení právnych zástupcov, z pripojeného trestného spisu, z fotodokumentácie, z lekárskeho správ, ako aj z ďalších listinných dôkazov v spise mal súd preukázané, že žalovaný v 1.rade dňa 30.10.2016 okolo 16.34 hod. viedol po štátnej ceste č. III/3077 v smere od Obce Lendak do Obce Výborná motorové vozidlo značky Z. O., ev. č. P. XXX T., kde pred Obcou Lendak chcel obehnúť tam idúce motorové vozidlo Š. M. ev. č. P. XXX T., keď aj napriek nedôslednému vyhodnoteniu celkovej situácie v cestnej premávke v danom úseku cesty v smere jazdy motorového vozidla značky Z. O., s týmto začal plynule prechádzať do protismerného jazdného pruhu, čo bolo v rozpore s § 3 ods. 2 písm. a), § 4 ods. 1 písm. c), § 15 ods. 5 písm. a) zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke, v dôsledku čoho došlo k čelnej zrážke s protiidúcim motocyklom vedeným Š. A. E., nar. XX.X.XXXX, ktorý pri dopravnej nehode utrpel závažné zranenia nezlučiteľné so životom, na následky ktorých na mieste dopravnej nehody zomrel. Za toto konanie bol žalovaný v 1.rade uznaný vinným zo spáchania trestného činu usmrtienia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona rozsudkom Okresného súdu Kežmarok sp. zn. 7T 23/2017 z 3.4.2017 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 10To 24/2017 zo 4.10.2017 a bol mu uložený trest odňatia slobody v trvaní 24 mesiacov s podmieneným odkladom na skúšobnú dobu v trvaní 30 mesiacov a trest zákazu činnosti viesť všetky druhy motorových vozidiel na dobu 3 roky. Žalobcovia sú priamymi príbuznými nebohého Š. A. E., rodičia a sestra. Žalovaný v 1.rade bol vodičom motorového vozidla v čase nehody, žalovaný v 2.rade bol jeho vlastníkom a držiteľom a so žalovaným v 3.rade mal uzatvorenú poistnú zmluvu č. XXXXXXXXXXXX, predmetom ktorej bolo zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Tým žalobcovia odôvodňovali pasívnu legitimáciu všetkých troch žalovaných v konaní.

15. Nebohý Š. A. E.. mal v čase nehody 20 rokov, predtým ukončil štúdium na Športovom gymnáziu v Košiciach, bol zdravý, športovec a človek, ktorý bol spoločensky angažovaný s úzkymi väzbami na svojich rodičov a sestru, ktorý poskytoval pomoc aj svojej starej mame. Bol členom Slovenského streleckého zväzu, pričom športovej streľbe sa venoval aj ako držiteľ osvedčenia o odbornej spôsobilosti

trénera II. kvalifikačného stupňa. Pravidelne sa zúčastňoval streleckých súťaží, kde dosahoval výborné výsledky. Bol prínosom nielen pre najbližších, ale aj pre celú spoločnosť, bol dobrovoľným darcom krvi. Pomáhal založiť ihrisko WORKOUT, venoval sa zdravému životnému štýlu, pravidelne navštevoval posilňovňu, aj so svojou mamou, v zime lyžoval. Keďže mal záľubu v zbraniach, s otcom chodil na poľovačky. So sestrou P. udržiaval veľmi dobré súrodenecké vzťahy, bol jej pomocníkom, učieval sa s ňou, bol jej ochrancom ako starší brat, uvádzal ju do spoločnosti a vypomáhal rodičom so starostlivosťou o ňu. Tieto skutočnosti mal súd preukázané jednak výpoveďami jeho rodičov a sestry, a tiež rozsiahlou fotodokumentáciou, ktorú žalobcovia k žalobe pripojili. Sú to fotografie zachytávajúce nebohého pri športových, kultúrnych podujatiach, v prírode, v posilňovni, s rodinou, priateľmi, fotografie svedčiace o jeho športových úspechoch. Z týchto fotografií „sála“ nadšenie nebohého pre život, šport, láska k rodine, rodičom a sestre, vzájomná blízkosť týchto ľudí, radosť zo spoločne strávených chvíľ, pohoda. Takéto pocity evokovali aj výpovede rodičov a sestry v priebehu súdneho pojednávania a niet najmenších pochyb, že úmrtie tak blízkej osoby zasiahlo do ich osobnostných práv neodstrániteľným a nereparovateľným spôsobom. Došlo k zásahu do osobnostného práva žalobcov tak, že bola narušená celistvosť ich súdržnej a harmonickej rodiny a bolo zasiahnuté do ich súkromného a rodinného života, pričom následky sú trvalé a neodstrániteľné, ochudobnenie žalobcov v citovej oblasti je nenapraviteľné. Došlo u nich k nesmierne závažnej ujme, spočívajúcej v strate milovaného syna a brata, čím sú žalobcovia do budúcnosti ochudobnení o rodinný život a táto ujma spočíva aj v citovej strate, keď smrťou syna a brata stratili jeho lásku a radosť s ním prežívanú. Utrpeli aj citovú ujmu spočívajúcu v nepríjemných pocitoch, úzkosti, smútku, zúfalstva a šoku zo smrti milovanej osoby. Smrťou nebohého sa im zmenil celý život, pretože s ním žili v šťastnej a spokojnej rodine a tvorili jeden celok, ktorý bol násilne a predčasne z pohľadu ľudského života rozdelený. Žalobkyňa v 2.rade mala v dôsledku danej udalosti zhoršený zdravotný stav do tej miery, že musela vyhľadať odbornú pomoc, čo bolo preukázané lekárskou správou tiež pripojenou k žalobe. Žalobcovia navždy stratili pocit, že v budúcnosti budú mať osobu, o ktorú sa budú môcť oprieť v starobe, či chorobe a požiadať ju o pomoc. Ide o tak závažný zásah do práva na ochranu ich osobnosti, že žiadna z morálnych foriem zadosťučinenia nie je postačujúca, preto sú dané predpoklady pre priznanie nemajetkovej ujmy v peniazoch.

16. Pokiaľ však ide o pasívnu legitímáciu v konaní, súd má za to, že zodpovednostným subjektom uhradiť žalobcom nemajetkovú ujmu v peniazoch, a teda pasívne legitimovaným subjektom je výlučne žalovaný v 3.rade. Žalovaný v 2.rade, ako prevádzkovateľ osobného motorového vozidla, ktorým došlo k spôsobeniu nehody a žalovanej škody, mal v čase nehody uzavreté na vozidlo, ktorým bola škoda spôsobená, platné povinné zmluvné poistenie, ktoré kryje aj takýto nárok, akého sa domáhajú žalobcovia v tomto konaní. Je pravdou, že náhrada nemajetkovej ujmy spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla bola donedávna a čiastočne ešte aj je - ako potvrdzuje žalovaný v treťom rade, predmetom právnických diskusií. V praxi bolo najmä sporným, kto má niesť zodpovednosť za vzniknutú nemajetkovú ujmu pri dopravnej nehode. Poistovne tvrdili a stále ešte aj teraz v sporoch pochopiteľne tvrdia, že povinné zmluvné poistenie nekryje náhradu nemajetkovej ujmy, a preto ju z tohto poistenia poškodeným nevyplácajú. Naproti tomu poškodení v konaniach na súde označujú ako povinného aj poisťovňu, v ktorej mal vinník dopravnej nehody uzatvorené povinné zmluvné poistenie vozidla, ktorým bola dopravná nehoda spôsobená. Rozhodovacia prax súdov bola až do nedávna, tak do roku 2007 viac naklonená v prospech poisťovní a poškodeným nepriznávali voči poisťovni nárok na náhradu nemajetkovej ujmy. Súdny dvor začal zásadne vo veľkom meniť svoju rozhodovaciu prax až pod vplyvom rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie zo dňa 24.10.2013, vedenej pod sp. zn.: C-22/12 (Haasová proti Petříkovi). Súdny dvor v ňom uviedol, že smernicu EÚ je potrebné „vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej“. (Len pre úplnosť, následne v tejto veci Krajský súd v Prešove rozhodol takým spôsobom pod sp. zn. 21Co/60/2015).

17. Poistovne, presne ako v tomto konaní žalovaný v 3.rade, sa ale aj v nasledujúcich rokoch v súdnych sporoch naďalej bránili povinnosti nahrádzať nemajetkovú ujmu z povinného zmluvného poistenia a robia tak dodnes, čo je podľa mňa jednoznačne v rozpore s Čl. 5 CSP ako zneužitie, svojvoľné a bezúspešné uplatňovanie či bránenie práva, ktoré musí súd odmietnuť a sankcionovať. Tvrdili, že v súlade s rozhodnutím vo veci Haasová slovenská vnútroštátna právna úprava rozlišuje medzi škodou a ujmu. Podľa názoru poisťovní by mala byť z povinného zmluvného poistenia hradená len škoda spôsobená pri dopravnej nehode motorovým vozidlom, pričom ujma nie je súčasťou poistenia. Takáto argumentácia,

akú uvádza žalovaný v 3.rade, je už ale prekonaná, čiže aj tie rozhodnutia súdov z tohto obdobia, na ktoré poukazuje žalovaný sú už dávno prekonané, hlavne z dôvodu vstupu Slovenskej republiky do Európskej únie, čo bolo zásadným prelomom v procese kontinuálneho vývoja právneho poriadku i jeho interpretácie, pretože okrem vnútroštátneho zákonodarcu (ktorý vytvoril koncept materiálneho poňatia škody v čase, keď integráciu do Európskej únie nebolo možné ani len predpokladať), je doň oprávnený svoju vôľu presadzovať aj únijný normotvorca. Pre aplikačnú prax vnútroštátnych orgánov verejnej moci s právomocou rozhodovať v individuálnych prípadoch to znamená, že stabilita právnych vzťahov a právna istota dôvodne vyžadujú hoci aj zotrvať na právnych konceptoch vyvinutých pred vstupom do Európskej únie, ale ak ide o sféru regulácie únijným normotvorcom, je potrebné túto konfrontovať s regulačnými predstavami vnútroštátneho zákonodarcu a v prípade zistenia odchýlky vyvinúť maximálnu snahu o uprednostnenie cieľa stelesneného v právne záväzných aktoch Európskej únie. Práve smernice ako typová kategória predpisov sekundárneho práva sú (na rozdiel od nariadení) typické absenciou priamej uplatniteľnosti voči fyzickým osobám a právnickým osobám v jednotlivých členských štátoch. Podľa čl. 288 ods. 3 Zmluvy o fungovaní Európskej únie je smernica záväzná pre každý členský štát, ktorému je určená, a to vzhľadom na výsledok, ktorý sa má dosiahnuť, pričom sa voľba foriem a metód ponecháva vnútroštátnym orgánom. Citované ustanovenie primárneho práva Európskej únie vyslala zrozumiteľné posolstvo vnútroštátnym orgánom členských štátov zaväzujúc ich na taký výkon ich vrchnostenských kompetencií, ktorý zabezpečí dosiahnutie výsledku očakávaného smernicou. Inými slovami, ide tu o povinnosť naplniť vôľu únijného tvorca smernice vnútroštátnymi právnymi prostriedkami. Štandardným prostriedkom dosahovania cieľa stanoveného smernicou je síce zmena právnej úpravy, ku ktorej pristúpi vnútroštátny zákonodarcu, avšak pre prípad, že túto svoju povinnosť nespĺní, vyvinula rozhodovacia prax Súdneho dvora teóriu priameho účinku smerníc a nepriameho účinku smerníc.

18. Pre posudzovaný prípad priamy účinok dotknutých smerníc zrejme neprichádza do úvahy a možno tak uvažovať len o nepriamom účinku smerníc, ktorý zakladá rozhodnutie Súdneho dvora vo veci *Marleasing SA (C-106/89)* s odvolaním sa na prejudikatúru vo veci *Von Colson a Kamann (C-14/83)*. Podľa tohto rozhodnutia pri aplikácii vnútroštátneho práva bez ohľadu na to, či aplikované ustanovenia boli schválené pred alebo po smernici, vnútroštátny súd povolaný na výklad vnútroštátneho práva je povinný interpretovať ho, nakoľko je to možné vo svetle dikcie (textu) a účelu smernice, aby sa dosiahol výsledok sledovaný smernicou, a tým zabezpečil súlad s tretím odsekom čl. 189 Zmluvy o založení Európskeho hospodárskeho spoločenstva (čl. 288 ods. 3 zmluvy o fungovaní EÚ). Nepriamy účinok smerníc Súdny dvor ešte konkrétnejšie objasnil vo veci *Pfeiffer a ďalší (C-397/01 až 403/01)*. Tu zdôraznil, že požiadavka výkladu vnútroštátneho práva v súlade s právom Únie sa síce v prvom rade týka vnútroštátnych ustanovení prijatých na prebratie smernice, neobmedzuje sa však iba na výklad týchto ustanovení, ale vyžaduje, aby vnútroštátny súd vzal do úvahy vnútroštátne právo ako celok a posúdil, do akej miery ho možno použiť spôsobom, ktorý nevedie k výsledku, ktorý odporuje smernici (bod 115). Ak vnútroštátne právo umožňuje za určitých okolností s použitím vlastných výkladových metód vyložiť ustanovenie vnútroštátneho právneho predpisu tak, že bude možné vyhnúť sa rozporu s inou normou vnútroštátneho práva alebo obmedziť oblasť pôsobnosti tohto ustanovenia na dosiahnutie tohto účelu a použiť ho len do tej miery, aby bolo súladné s danou normou, tak je vnútroštátny súd povinný použiť rovnaké metódy, aby sa dosiahol cieľ stanovený smernicou (bod 116).

19. Hoci Slovenská republika v konaní C-22/12 pre Súdny dvorom potvrdila úmysel nezahrnúť do slovenského vnútroštátneho právneho poriadku nemajetkovú ujmu do kategórie škody používanej v zákone o povinnom zmluvnom poistení, Súdny dvor v uvedenom rozsudku ale zaujal jednoznačný názor, podľa ktorého „článok 3 ods. 1 smernice Rady 72/166/EHS z 24. apríla 1972 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, článok 1 ods. 1 a 2 druhej smernice Rady 84/5/EHS z 30. decembra 1983 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, zmenenej a doplnenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2005/14/ES z 11. mája 2005, a článok 1 prvý odsek tretej smernice Rady 90/232/EHS zo 14. mája 1990 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej.“ Ak teda slovenský zákonodarcu do zákonného pojmu „škoda“ použitého v zákone o povinnom zmluvnom poistení, a teda do rozsahu

poistenia zodpovednosti za škodu v zmysle uvedeného zákona nezahrnul aj nemajetkovú ujmu a jej poistné krytie, dostáva sa vzhľadom na záväzný výklad zodpovedajúcich smerníc (v súčasnosti už len konsolidovaná smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti) do rozporu so zámerom tvorca únijnej právnej regulácie identifikovaným Súdny dvorom.

20. Treba zdôrazniť, (aj s odvolaním sa na judikatúru Súdneho dvora), že vnútroštátne ustanovenia, ktoré upravujú náhradu škody pri dopravných nehodách spôsobených prevádzkou motorových vozidiel, nemôžu odňať smernici jej potrebný účinok (rozsudok z 30. 6. 2005 vo veci Candolin a ďalší (C-537/03), ako aj rozsudok z 23. 10. 2012 vo veci Marques Almeida (C-300/10), pričom práve vo veci Marques Almeida Súdny dvor výslovne konštatoval, že „členské štáty sú... povinné zabezpečiť, aby zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, ktorá sa uplatňuje podľa ich vnútroštátneho práva, bola krytá poistením v súlade s ustanoveniami všetkých troch vyššie uvedených smerníc.“ (bod 30).

21. Všeobecné sudy konajúce v takých veciach sú preto povinné skúmať možnosť implementácie eurokonformného výkladu prostredníctvom tzv. nepriameho účinku relevantnej únijnej regulácie. Súdny dvor požaduje od vnútroštátnych súdov, aby práve v prípade nesplnenia povinnosti riadnej transpozície smernice členskými štátmi vykladali ustanovenia vnútroštátneho práva „v čo najvyššej možnej miere tak, aby mohli byť použité v súlade s cieľmi tejto smernice“ (napr. rozsudok z 13. 7. 2000 vo veci Centrosteeel, C-456/98).

22. Rozhodovacia prax okresných súdov i krajských súdov takto dospela najmä v posledných rokoch k záveru o možnosti a potrebe extenzívneho výkladu pojmu „škoda“ použitého v zákone o povinnom zmluvnom poistení. (Napr. rozhodnutie KS Trnava sp. zn. 6Co/609/2014, OS Prievidza 7C 69/2011, KS Trenčín sp. zn. 24 Co/368/2010, 20Co 183/2014 a iné...). Ústavný súd SR vo svojom rozhodnutí sp. zn. III.ÚS 666/2016, konštatoval, že pri výklade významu slova „škoda“ je potrebné skúmať nie len úmysel slovenského zákonodarcu, ale dôležitým je aj skúmanie úmyslu úniového zákonodarcu. Ústavný súd zdôraznil povinnosť súdov uplatňovať v rozhodovacej praxi eurokonformný výklad zákonov. Ústavný súd sa stotožnil so súdmi nižšej inštancie, ktoré uplatnili extenzívny výklad pojmu „škoda“ tak, že do tohto pojmu subsumovali aj nemajetkovú ujmu za zásah do osobnostných práv pri dopravnej nehode. K interpretácii poisťovne, že vnútroštátne právo náhradu nemajetkovej ujmy zo zodpovednosti poisteného za škodu neupravuje, Ústavný súd SR vyslovil názor, že ide o argumentáciu, ktorá je účelová a márna.

23. Keďže poisťovne naďalej odmietali a ako je zrejmé aj v tomto konaní, stále odmietajú vyplácať z povinného zmluvného poistenia nemajetkovú ujmu, vznikajú ďalšie súdne spory, akým je aj tento. V ostatnej dobe ale jeden z týchto sporov riešil aj Najvyšší súd SR, ktorého rozhodnutie bolo publikované v Zbierke rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SR č. 8/2018 ako judikát č. R 61/2018. (Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. júla 2017 sp. zn. 6 MCdo 1/2016) Tento urobil poslednú bodku v tejto polemike a uzavrel diskusiu, čo by mali poisťovne už konečne akceptovať. Jednoznačne uviedol, že škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnení je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. Najvyšší súd SR v predmetnom judikáte najmä riešil pasívnu vecnú legitimitáciu poisťovne. Najvyšší súd SR jasne a presvedčivo judikoval, že „škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná.“

24. Najvyšší súd SR je rovnako toho názoru, že pojem škoda, ako ho používa zákon o povinnom zmluvnom poistení treba vykladať extenzívne tak, že tento zahŕňa aj nemajetkovú ujmu, ktorá patrí pozostalým obete dopravnej nehody a preto zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnostných práv žalobcov musí byť predmetom poistného krytia z povinného zmluvného poistenia. V zmysle vyššie citovaného judikátu Najvyššieho súdu R 61/2018 preto bude na ochranu práv poškodených svedčiť pasívna vecná legitimitácia aj poisťovníam, v ktorých majú škodcovia (vinníci dopravných nehôd, ktorými bolo neoprávnene zasiahnuté do osobnostných práv poškodených) uzatvorené povinné zmluvné poistenie. „Ak by mal platiť výklad pojmu škoda vychádzajúci z textu ZoPZP (gramatický výklad), resp.

výklad vychádzajúci výlučne z ustanovení Občianskeho zákonníka o zodpovednosti za škodu, prinášalo by to značné majetkové riziko subjektov zodpovedajúcich za takúto nemajetkovú ujmu, ktoré by v individuálnych prípadoch mohlo viesť aj k ich bankrotu. Zároveň by to však mohlo znamenať aj neistotu pozostalých v tom smere, či im prisúdená náhrada bude aj skutočne poskytnutá, resp. riziko, že v prípadoch insolvenčnej (platobnej neschopnosti) zodpovedného subjektu táto nebude vymožitelná.“ (viď bod 13 odôvodnenia).

25. V predmetnom rozhodnutí najvyšší súd aj vysvetľuje, že prečo nerozhodol vo veľkom senáte, čím bolo aj to, že v čase nasledujúcom po rozhodnutiach NS sp. zn. 4 Cdo 168/2009 <<http://merit.slv.cz/4Cdo168/2009>> a 3 Cdo 301/2012 <<http://merit.slv.cz/3Cdo301/2012>> a zároveň predchádzajúcim rozhodovaním v prejednávanej veci spornú právnu otázku riešil (a tiež vyriešil) ústavný súd. Ten nielenže už vo viacerých ním dosiaľ posudzovaných veciach odmietol sťažnosti poisťovní, namietajúcich porušenie svojich základných práv rozhodnutiami všeobecných súdov, ustáľujúcimi krytie aj nemajetkovej ujmy pozostalých poistením podľa ZoPZP, ale dokonca pri rozhodovaní vo veci sťažovateľky totožnej s podnecovateľkou mimoriadneho dovolania z prejednávanej veci v rámci odôvodnenia uznesenia z 11. októbra 2016 sp. zn. III. ÚS 666/2016 <<http://merit.slv.cz/III.US666/2016>> uzavrel (citované z uznesenia), že pojem „škoda“ použitý v zákone č. 381/2001 <<https://www.slovlex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2001/381/>> Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla je ústavne konformným spôsobom interpretovateľný extenzívne tak, že zahŕňa aj nemajetkovú (imateriálnu) ujmu podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti, s cieľom maximálnej možnej miery rešpektovania cieľov relevantnej únijnej regulácie. Takýto záver treba mimo akúkoľvek pochybnosť považovať i za obraznú vnútroštátnu bodku v diskusii na témy 1/ krytia nárokov pozostalých po obetiach dopravných nehôd na náhradu nemajetkovej ujmy povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu a 2/ tzv. pasívnej legitímácie povinných zmluvných poisťovní v konaniach o náhradu nemajetkovej ujmy pred všeobecnými súdmi. Ústavný súd však vzhľadom na to, že nie je súčasťou systému všeobecného súdnictva, môže zasahovať do výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov všeobecnými súdmi len v prípadoch, keď sa ich výklad vyznačuje svojvoľnosťou a zjavnou neodôvodnenosťou do tej miery, že to má za následok porušenie základného práva alebo slobody (IV. ÚS 574/2013 <<http://merit.slv.cz/IV.US574/2013>>).

26. V zmysle najnovšej, vyššie uvádzanej už ustálenej judikatúry súdy zásadne vykladajú pojem „škoda“ používaný v slovenskom právnom poriadku extenzívne, uplatňujúc eurokonformný výklad právnych predpisov. Pasívna vecná legitímácia v konaniach o náhradu nemajetkovej ujmy tak svedčí aj poisťovníam. Ak teda chce žalobca, ako subjekt do ktorého osobnostných práv bolo dopravnou nehodou zasiahnuté, zvýšiť vymožitelnosť svojej pohľadávky na nemajetkovú ujmu, má možnosť žalovať v konaní aj poisťovňu, čo je i v tomto spore. Súd v takom prípade zaviazá na plnenie poisťovňu, ktorá v rámci povinného zmluvného poistenia poistila vozidlo, ktorým vinník dopravnej nehody nepriaznivo zasiahol do osobnostných práv žalobcov. Pritom výklad právnych predpisov by sa pritom nemal obmedzovať iba na gramatický výklad, ale aj je potrebné dbať aj na účel a zmysel právnych predpisov, a preto súd nie je absolútne viazaný doslovným znením zákona, ale sa od neho smie a musí odchyliť, ak to vyžaduje účel zákona, história jeho vzniku, systematická súvislosť (nález Ústavného súdu ČR sp. zn. 2221/07 z 19.3.2008). Takže aj preto je potrebné a nutné vykladať pojem „škoda“ pre účely ZoPZP rozširujúco tak, že pod neho spadá aj náhrada nemajetkovej ujmy za zásah do osobnostných práv pozostalých, a teda že aj táto náhrada je predmetom poistného krytia.

27. S poukazom aj na rozsudok Súdneho dvora Európskej únie vo veci Drozdovs C-277/12, smernica rady 72/166/EHS a smernica Rady 84/5/EHS sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Nakoľko ZoPZP bol výsledkom transpozície smerníc Európskej únie, ktoré boli nahradené teraz platnou Smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo 16. septembra 2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, je pri výklade pojmu škoda pre účely ZoPZP potrebné vychádzať z chápania pojmu „škoda“ v komunitárnom práve. Uvedená smernica síce nedefinuje pojem „škoda“, avšak z jej textu je zrejmé, že pod týmto pojmom rozumie osobnú ujmu a škodu na majetku, resp. používa slovné spojenie utrpenie „ujmy alebo škody“, či používa termíny „akákoľvek ujma alebo škoda“ alebo „akákoľvek škoda“. Komunitárne právo chápe škodu ako majetkovú, tak aj nemajetkovú

ujmu, resp. za ujmu považuje majetkovú škodu aj nemajetkovú škodu (viď napr. rozsudok Súdneho dvora zo 6. mája 2010 vo veci C-63/09 Axel Walz proti Clickair SA). Aj podľa právnej úpravy poistenia občianskoprávnej zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel v smerniciach (smernica rady č. 72/166/EHS, smernica č. 90/232/EHS, smernica č. 2000/26/ES) sú členské štáty povinné prijať všetky primerané opatrenia zabezpečujúce, aby zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel bola pokrytá poistením s cieľom ochrany poistených strán a potencionálnych obetí nehôd a aby akékoľvek ujmy v oblasti povinného poistného krytia motorových vozidiel nezostali neuhradené. Extenzívny výklad pojmu škoda pre účely ZoPZP je aj ústavne konformný, pretože odstraňuje nerovnováhu medzi poistením pri pracovných úrazoch (§ 94 zák. č. 461/2003 Z .z.) a povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škody spôsobené prevádzkou dopravných prostriedkov. S použitím eurokonformného a ústavne konformného výkladu pojmu „náhrada škody na zdraví“ v § 4 ods. 1, ods. 2 písm. a), ods. 4 a § 15 ods. 1 ZoPZP, ako aj s prihliadnutím k samotnému účelu povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, z hľadiska zodpovednosti za neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby vyvolaný prevádzkou motorových vozidiel, sa v rámci náhrady škody odškodňuje aj nemajetková ujma spôsobená pozostalým po obeti dopravnej nehody ako poškodeným, za ktorú možno priznať náhradu v peňažnej forme podľa § 13 ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka, a ktorú v širšom ponímaní treba tiež považovať za škodu na zdraví podľa § 4 ods. 2 písm. a) ZoPZP. Náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka preto tiež spadá do rozsahu povinného zmluvného poistenia zodpovednosti poisťovne za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla podľa ZoPZP, a preto je aj daná pasívna legitímácia žalovaného 3. na náhradu tejto nemajetkovej ujmy, pričom vo vzťahu k poisťovní ide o špecifické právo poškodeného na výplatu plnenia za poisteného škodcu vo výške a v rozsahu v akom za škodu zodpovedá poistený škodca. Použitím eurokonformného výkladu (Smernica EP a Rady 2009/103/ ES zo 16.9.2009) pojmov „náhrada škody, škoda na zdraví“ v ust. § 4 ods. 1, 2, 4 a § 15 ods.1 zák. č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a s prihliadnutím k samotnému účelu povinného zmluvného poistenia, z hľadiska zodpovednosti za neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby vyvolaný prevádzkou motorových vozidiel sa v rámci náhrady škody odškodňuje aj nemajetková ujma spôsobená pozostalým po obeti dopravnej nehody, za ktorú možno priznať náhradu peňažnou formou podľa § 13 Občianskeho zákonníka, ktorú v širšom ponímaní treba považovať za škodu na zdraví podľa § 4 ods. 2 písm. a) zák. č. 381/2001 Z. z. Takáto náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch preto spadá do rozsahu povinného zmluvného poistenia. Eurokonformný, ako i lingvistický výklad, sú v súlade s definovaním pojmov európskym deliktým právom, ktorý chápe škodu na zdraví ako ujmu (zhoršenie) telesného alebo duševného zdravia. Preto nárok z titulu zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla zahŕňa aj ujmu v emočnej sfére žalobcov ako poškodených. V kontexte vyššie uvedeného sa javí nadbytočné argumentovať špecifikami dotknutých hmotnoprávných inštitútov vnútroštátneho práva (náhrada škody a náhrada nemajetkovej ujmy) z hľadiska pojmoslovía poškodených osôb a druhovým vymedzením škody na zdraví podľa Občianskeho zákonníka (§ 449 ods. 1). Dôvodom je neprípustne zužujúci výklad pojmu ujma na zdraví (abstrahujúci duševné zdravie človeka). Eurokonformným výkladom oblasti harmonizovanej právom Európskej únie sa preto prinavracia komplexný význam pojmu zdravie a s tým spojené odškodnenie jeho obidvoch zložiek (telesnej a psychickej).

28. Podľa § 11 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

29. Podľa § 13 ods. 1 až 3 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadostučinenie. Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadostučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

30. Podľa § 193 CSP aspi://module='ASPI'&link='160/2015%20Z.z.%2523193'&ucin-kdni='30.12.9999' súd je viazaný rozhodnutím ústavného súdu o tom, či určitý právny predpis nie je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavným zákonom alebo medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná. Súd je tiež viazaný rozhodnutím ústavného súdu alebo Európskeho súdu

pre ľudské práva, ktoré sa týkajú základných ľudských práv a slobôd. Ďalej je súd viazaný rozhodnutím príslušných orgánov o tom, že bol spáchaný trestný čin, priestupok alebo iný správny delikt postihnuteľný podľa osobitného predpisu, a o tom, kto ich spáchal, ako aj rozhodnutím o osobnom stave, vzniku alebo zániku spoločnosti.

31. Podľa § 4 ods.1, ods. 2 písm. a) Zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov poistenie zodpovednosti sa vzťahuje na každého, kto zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla uvedeného v poisťovnej zmluve. Poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené a preukázané nároky na náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení.

32. Podľa § 15 ods.1,2 Zákona č. 381/2001 Z.z. náhradu škody uhrádza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi a je povinný tento nárok preukázať. Na premlčanie nároku na náhradu škody proti poisťovateľovi platí rovnaká úprava ako na premlčanie nároku proti osobe, ktorá škodu spôsobila.

33. Podľa § 420 ods.1,2 Občianskeho zákonníka každý zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti. Škoda je spôsobená právnickou osobou alebo fyzickou osobou, keď bola spôsobená pri ich činnosti tými, ktorých na túto činnosť použili. Tieto osoby samy za škodu takto spôsobenú podľa tohto zákona nezodpovedajú; ich zodpovednosť podľa pracovnoprávných predpisov nie je tým dotknutá.

34. Podľa § 427 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka fyzické a právnické osoby vykonávajúce dopravu zodpovedajú za škodu vyvolanú osobitnou povahou tejto prevádzky. Rovnako zodpovedá aj iný prevádzateľ motorového vozidla, motorového plavidla, ako aj prevádzateľ lietadla.

35. Podľa § 11 Občianskeho zákonníka má fyzická osoba právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života, zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti. Ustanovenie § 13 Občianskeho zákonníka, fyzickej osobe dotknutej v jej osobnostnej sfére dáva mimo iného právo požadovať náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch a to za určitých kvalifikovaných podmienok, pričom nevymedzuje súčasne aj hranicu, či už minimálnu alebo maximálnu, pre určenie tejto výšky. Určenie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch má byť primerané a takéto zadosťučinenie sa stáva predmetom voľného uváženia súdu. Pri rozhodovaní vychádza súd z toho, že pre určenie výšky primeraného zadosťučinenia v peniazoch sú v zmysle § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka taxatívne stanovené dve kritéria a to závažnosť vzniknutej ujmy a okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Zisťované okolnosti musia byť nielen na strane pôvodcu zásahu, ale aj na strane postihnutej osoby, teda aký je podiel samotnej postihnutej osoby na priebehu činnosti pôvodcu vyúsťujúcej do neoprávneného zásahu.

36. V súlade s ustanovením § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka, nato aby oprávnená osoba mala právo domáhať sa ochrany osobnosti sa vyžaduje a zároveň stačí, aby išlo o neoprávnený zásah do práv na ochranu osobnosti. V prípade existencie takéhoto neoprávneného zásahu ide potom o objektívnu zodpovednosť bez ohľadu na zavinenie. Správanie samej dotknutej osoby pri neoprávnenom zásahu sa stáva právne významným až pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorú výšku určuje súd podľa závažnosti ujmy a okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Pri existencii zásahu a jeho súčasnom posúdení ako zásahu neoprávnenom je treba vymedziť predovšetkým zodpovedný subjekt za tento zásah.

37. Pasívna legitímácia žalovaného v 3.rade, ktorý je poisťiteľom žalovaného 2 a jeho povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch krytú povinným zmluvným poistením (§ 4 ods. 2 ZoPZP) tak bez pochyb vyplýva z ustanovenia § 15 ods. 1 ZoPZP. Pričom predmetný zákon v ustanovení § 15 od 1.1.2002 zaviedol všeobecný priamy nárok poškodeného na náhradu škody proti poisťovateľovi zodpovednej osoby, preto v prípade škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla si poškodený môže vybrať, či nárok na náhradu škody uplatní voči škodcovi alebo voči poisťovateľovi alebo voči obom súčasne. To, že citovaný zákon v § 15 ods. 1 umožňuje poškodenému uplatniť nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi škodcu, nezabavuje poškodeného možnosti uplatniť tento nárok voči škodcovi (resp. pôvodcovi zásahu). Avšak úprava citovaného § 15 ods. 1, ako bola vykonaná v tomto ustanovení, priznáva poškodenému právo uplatniť si tento nárok voči poisťovateľovi škodcu.

38. Pokiaľ ide o výšku náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, súd žalobcami uplatňovanú výšku považoval za primeranú, preto ju priznal v takej sume, ako si ju uplatnili, túto neznižoval. Primeranosť podľa názoru súdu vyplýva už zo samotného odôvodnenia tohto rozsudku, z popisu osoby nebohého, jeho vzťahov s rodičmi a sestrou, z následkov, ktoré rodine strata blízkeho človeka spôsobila, zo skutočností vyplývajúcich zo znaleckého posudku, že zo strany nebohého nedošlo k žiadnemu pochybeniu, podľa znaleckého posudku príčinou vzniku dopravnej nehody bolo jednoznačne len konanie žalovaného v 1.rade, jeho nesprávna technika jazdy a nebohý nemal technickú možnosť nehode zabrániť, ale tiež z judikatúry v obdobných veciach (napr. Rozsudok NS SR sp. zn. 6Cdo 185/2011 zo 14.3.2012), či uznesenia Vlády SR č. 533 zo 14.8.2009, podľa ktorého vláda uvoľnila na odškodnenie pozostalých po obetiach banského nešťastia v Baniach Handlová 1 386 000,- €, čo znamená 33 000,- € na pozostalú osobu.

39. O trovách konania súd rozhodol postupom podľa § 255 ods. 2 Civilného sporového poriadku tak, že úspešným žalobcom, priznal náhradu trov konania v plnom rozsahu vo vzťahu k žalovanému v 3.rade. Úspešní žalovaní v 1.a 2. rade si náhradu trov konania výslovne neuplatnili.

40. O výške tejto náhrady trov konania rozhodne podľa § 262 ods. 1 Civilného sporového poriadku osobitným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku súdny úradník.

Poučenie:

O Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia prostredníctvom Okresného súdu Kežmarok na Krajský súd v Prešove.

O Podľa § 363 C.s.p. v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

O Podľa § 364 C. s. p. rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

O Podľa § 365 ods. 1 C. s. p. odvolanie možno odôvodniť len tým, že :

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

O Podľa § 365 ods. 2 C.s.p. odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

O Podľa § 365 ods. 3 C.s.p. odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

O Podľa § 366 prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak:

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej ujmy nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

O Podanie urobené v listinnej podobe treba predložiť s potrebným počtom rovnopisov a prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší subjekt dostal jeden rovnopis s prílohami. Ak sa nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie podania na trovy toho, kto podanie urobil.

O Ak povinný dobrovoľne nesplní to, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený

môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona (zákon č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti v znení neskorších predpisov).